

Dr. Euwe o Aljehinu in o svojem porazu

Objektivni pogledi na pravkar končani match za svetovno šahovsko prvenstvo

Pod naslovom »lastnega nekrologa« ob-
javlja bivši svetovni prvak dr. Euwe v
»Manchester Guardian-u« zelo zanimive in
objektivne poglede na pravkar končani
match za svetovno šahovsko prvenstvo.
Dr. Euwe pravi med drugim:

Igrati ta match z Aljehinom je bila v
gotovem oziru nevhvaležna naloga zame, ker
je bila igralna moč mojega nasprotnika
tako izpremenljiva. Večina strokovnjakov
je mislila, da je Aljehin občutno nazado-
val, toda bilo jih je tudi nekaj, ki so sma-
trali Aljehina za sposobnega ponoviti for-
mo iz San Rema l. 1930.

Aljehin

Tako je imel naš match rešiti problem,
ki ga je postavil Aljehin sam; imel je dati
odgovor na vprašanje: Ali je res ali ni res,
da je Aljehin zelo močan? In izid tekme,
ki je bila ravno končana, je odgovoril na
to vprašanje v popolnoma prepričujoči
obliki: Aljehin ni samo zelo močan, tem-
več ga je smatrati za najboljšega šahista
na svetu. Na osnovi partij z enim nasprot-
nikom ni mogoče soditi, če je to spet Alje-
hin iz San Rema, sigurno pa ne obstoja
velika razlika. Aljehin je igral občudova-
nja vredno, tako da nikakor ne smatram
za sramoto, da sem zaostal za takim na-
sprotnikom. Vsekakor pa obžalujem svoj
zlom proti koncu. Ta zlom je bil tako hud,
da sem podal premalo odpora, tako da šte-
vilčno razmerje rezultata ni resničen od-
raz odnosa naših moči tekmo celotnega
matcha.

Ta zlom je imel ravno tako fizične ka-
kor psihološke vzroke. Predvsem sem se
počutil zelo utrujenega v drugi polovici
matcha, mogoče kot posledica zelo velikega
napora na olimpiadi v Stockholmu, na
kateri sem igral z namenom, da se vigram
v svojo najboljšo formo. V 21. partiji sem
imel občutek, da so moji možgani odpove-
dali in začeli stavkati. Nisem mogel obli-
kovati nobenega pametnega načrta in moj
poraz tu je treba pripisovati bolj neloži-
nim kakor slabim potezom.

Toda celo bolj važni kakor fizični razlogi
so bili psihološki. Ko sem spoznal po 10.
partiji, s kakšno vrsto nasprotnikom se
imam boriti, sem bil v stvari že 3 točke
zaostal. Tedaj sem spoznal, kako resna je
situacija in sem se potrudil z vso razpo-
ložljivo močjo, da zmanjšam razliko, s ka-
terim je moj nasprotnik vodil. Spočetka mi
to ni šlo prav gladko. Toda začeniši s 15.
partijo sem dobil raznovrstne šanse. Po
17. partiji sem bil samo 2 točki zadaj in
če bi bilo potem takrat šlo dobro, bi se
bil mogoče rešiti. Toda stvar se enostavno
ni hotela razvijati meni v prid, niti v 18.,
niti v 19. ali 20. partiji. To je bilo pripiso-
vati deloma mojim lastnim napakom, de-
lom pa dejstvu, da so pozicije nudile mo-
jemu nasprotniku skrite možnosti, ki jih
je bilo težko videti v naprej. Vse tri par-
tije so se končale remis, tako da sem bil
po 20. partiji še vedno 2 točki nazaj. Ta
neuspeh mi je vzel pogum v toliki meri,
da sem igral ostali del matcha v depresij-
skem razpoloženju.

Če preiskujemo kvaliteto naše igre s po-
polnoma tehničnega vidika in pogledam
Aljehinovo igrsko skozí povečevalno steklo,
pridem do zaključka, da se je odlikoval v
vseh oziirih. Ni prinesel samo raznih no-
vosti v otvoritvah, temveč je tudi gradil
osnovno partijo v enostavni strateški obliki,
ki je običajno karakterizirala njegovo
igro. Njegova taktična iznajdljivost in
kombinacijska sposobnost so tako znane in
tako tipične za njegov stil, da mi ni treba
jih podrobno opisovati. Njegova igra v

končnici je bila tudi na zelo visoki stopnji.
Predvsem pa moram občudovati način,
kako je obravnaval prekinjene pozicije. To
tem bolj, ko sem vendar tudi sam moral
analizirati prekinjene partije in sem jih
tako skozí in skozí poznal. Če pomislim
na stvarilne ideje, ki jih je vdihnil moj
nasprotnik včasih pozicijam, na nepriča-
kovane obrate, ki jih je znal najti, potem
moram izraziti največje občudovanje za
njegovo mojstrstvo v tej fazi igre.

Moja lastna igra je mnogo manj zado-
voljiva. Če pustim na strani otvoritve, mo-
ram priznati, da je ta match spravljal jasno
na dan različne nedostatke v moji igri:
pomanjkanje absolutne preciznosti v kom-
binacijah, od časa do časa hude napake,
posebno pa popolno pomanjkanje tehnike
v remiziranju. Pokazalo se je, da je bil ta
zadnji nedostatek največje važnosti: nisem
vedel, kako držati remis v partijah, ki so
stale na remis. To so bile pozicije z ma-
terialnim ravnovesjem, kjer pa je morda
imel moj nasprotnik majhno pozicijsko
prednost. Kadar nisem videl jasne poti k
remiju, sem igral brez veselja, včasih pa
forsiral pozicijo in sem pri tem hitro zašel
v izgubljeno pozicijo. Ta slabost je zlasti
vidna v 2., 7., 8., 21. in 24. partiji. Match
me je torej spravljal na sled neki slabosti v
moji igri in odločen sem, da odstranim to
slabost z vso energijo in resnostjo, ki mi
je na razpolago.

Ni moj namen, da bi izval svojega na-
sprotnika čim preje k revanši, ker se do-
bro zavedam, da imajo sedaj zahteve dru-
gih za match za najvišjo šahovsko čast več
veljave. Kljub temu bom pač napravil v
4 ali 5 letih poskus, da osvojim prvenstvo
nazaj, če bodo moji turnirski rezultati tak
poskus upravičevali. Trenutno je taka
ideja izven diskusije, ker je moj nasprot-
nik brez dvoma močnejši od mene.

Euwe

Temni oblaki v vesoljstvu

Predeji neba brez zvezd — Medzvezdna masa

Skoraj do najnovjšega časa so astrono-
mi preučevali zvezde na podlagi domneve,
da je prostor med zvezdami prazen. Na tej
podlagi je temeljilo tudi naše dosedanje na-
znanje o razdelitvi zvezd v svetovni pro-
storini in o podobni sistemu naše Rimske
ceste. Ze Henshel, ki je pred nekako 150
leti tako rekoč kot prvi začel proučevati
vesoljstvo izven sončnega sistema, je začel
prestaviti zvezde. In že njegovemu bistro-
mu vidu ni ušlo, da so podobni predeji neba
brez zvezd. Napolnjeni v šali je nekoč dejal,
da ima nebo na takšnih mestih »luknje«.

Ni dolgo tega, kar vemo, da pre-
stavljajo te »luknje« v nebu samo mesta, kjer
zastajajo temni oblaki silno tenko razle-
žene snovi svetlobe zvezd. Ti oblaki nam
ne zapirajo samo pogleda na posamezne
zvezdne skupine, temveč tudi na megle,
torej na cele svetovne sisteme onkraj Rim-
ske ceste. Mnogo razlogov govori za to, da
je vse vesoljstvo napolnjeno z materijo, ki
se na mnogih mestih zgošča v temne obla-
ke. Tudi naš sončni sistem sam leži brž-
kone v takšnem oblaku.

Nemški astronom Jung pravi sedaj, da
ti oblaki ne morejo biti v bistvu plinasti
temveč da sestojijo iz prašnih delcev. Plina-
ste mase takšne gostote, da bi mogla na ta

Kratki valovi proti zobobolu

Na zadnjem sešanku dunajske zobo-
zdravniške družbe je imel dr. O. Scheuer
zanimivo predavanje o zdravljenju zobnih
bolezni s pomočjo kratkih valov. Ti kratki
radijski valovi, ki so se v medicini obne-
sli že v mnogih primerih, so se v zobo-
zdravstvu le počasi uveljavili. Po izkuš-
njah dr. Scheuera pa se dajo tudi tukaj
uporabiti z uspehom, če se aparature, ki
jih proizvajajo, poenostavijo in prilagodi-
dijo zahtevam zobozdravniškega dela.

Kratki valovi prihajajo tu v poštev za
obnavljanje, za celitev ran in za operacije z
električnim nožem. Izkazali so se tudi za
iskanje bacilnih ognjišč v mrtvih zobeh, ki
vodi, kakor znano, do obolenj v odda-
ljenih organih. Dr. Scheuer je pokazal v
röntgenskih slikah nazorne primere za
uspešno zdravljenje kroničnih obolenj v zob-
nih koreninah, ki zahtevajo drugače dolgo-
trajne in bolesterne obravnave. Kratki valo-
vi so jih ozdravili večinoma že po en-
kratni obravnavi.

Nov prezident Švice

Ker je potekel mandat dosedanjemu držav-
nemu predstavniku Švice Mottu, je bil za
voditelja švicarske konfederacije izvoljen
dr. Baumann

Papiga izdelala zločince

Neapeljska policija je prišla dva mlada
moška v starosti 17 in 22 let, ki sta vdrla
v stanovanje neke ženske, jo umorila in
oropala. Papiga, ki jo je imela starka v
stanovanju, se je pri zaslišanju morilec
s silnim besom vrgla na zločince ter ju s
krepkimi razpraskala po glavi. Slednjič so
papigo zaradi nepomirljivosti, ki jo je ka-
zala zloba s škarkami.

Sreča zastojkarskega potnika

Brezposelni je našel srečo pod Pullmanovim vagonom

V Kalšu blizu poljsko-nemške meje so
v eni zadnjih noči pod Pullmanovim vo-
zom brezvolak, ki obratuje na progi Pa-
riz-Vrčava odkril mladega moškega, ki
se je dal brez odpora prijeti. Ugotovili so,
da gre za 22-letnega knjigoveškega po-

močnika Teodora Brendisa iz Varšave.
Mladi mož je bil že mesece brez dela in
se je z nekim prijateljem dogovoril, da
odpotojeta kot zastojkarja na Franco-
sko. Najprej bi šla v Pariz, od tam bi se
prebila do Riviere, Brendiszeve tovariš pa
se je v zadnjem trenutku skesal in ostal
v Varšavi, med tem ko je nastopil Brend-
disz potovanje pod Pullmanovim vagonom.

Ko so ga vprašali, zakaj se je v Kalšu
pokazal izpod voza, je pokazal listino,
v kateri je bilo 22.000 zlotov in kup izredno
važnih listin. Lastnik te listine, neki var-
šavski veletrgovec, se je vozil v vlakcu.
Listinico je bil izgubil na neki vmesni po-
staji, ko je za trenutek izstopil. Mož sploh
ni opazil, da mu je zmanjkala. Brendis
pa jo je videl pasti in jo je pobral, da jo
v Kalšu izroči njenemu lastniku. Zastoj-
kar je prejel nato od veletrgovca znatno
vsto v dar in se je s tem denarjem, ki
ga je za mesece rešilo vseh skrbi, vrnil
v Varšavo.

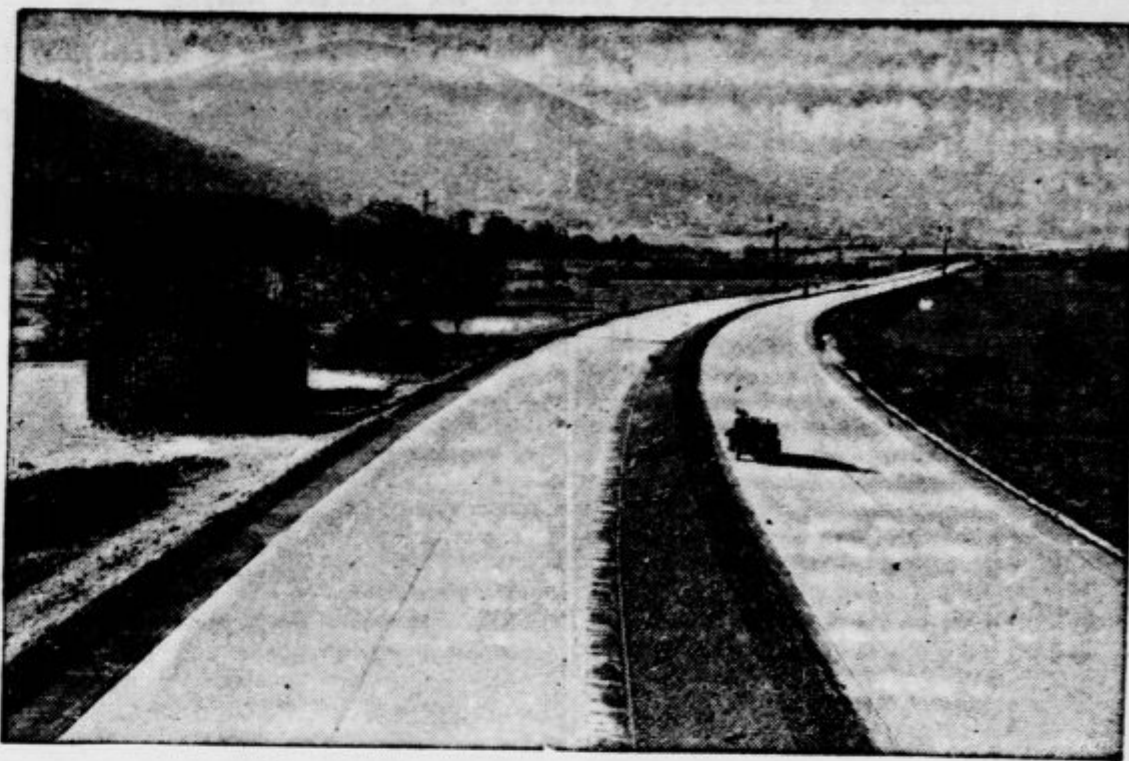
Japonci ne poznajo britske zastave ...

Poveljnik japonskih čet pri Vuhuju, pol-
kovnik Hašimoto, je sporočil britskim
oblastem, da za tri dni njegovi ljudje ne
bo trpeli nobene ladje na Jangceju. Na
vsako ladjo, ki bo prekršila to prepoved,
bodo streljali. Polkovnik Hašimoto pravi,
da nima nobene zveze z japonskim glav-
nim stanom in da njegovi ljudje niso spo-
sobni spoznati britske zastave.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

(»Tiden Tegn«)

Od avstrijske meje proti bavarški metropoli

Hitlerjeva cesta med Siedsdorfom in Bad Reichenhallom

Drama v zasneženem barju

Grozotna noč z blizzardom — Grgrajoče vode, tuleči vihar

Trije mladi ljudje ležijo v bolnišnici v
Middlewoodu na Angleskem, dva mlada
moška in 17letna Margaret Darleyeva, ki
je grozote viharne noči v barju bolje pre-
bila nego njena tovariša in je zato bolj
sposobna poročati o njih.

»Ob najlepšem soncu, pripoveduje de-
kle, smo odšli mi trije in Norah Leary-
jeva na izlet iz Middlewooda proti Der-
wentu, izlet, ki smo ga že večkrat napra-
vili. Pot vodi skozí Broomheadsko barje,
toda ta pot je lepa in če jo poznaš, je
tudi brez vsake nevarnosti. Dekleti naj-
nih spremljevalce še nisva dolgo poznali.

Pot meri kakšnih 30 km. Ko smo bili
sredi barja, se je nebo nenadno pooblačilo.
Skenili smo, da se hitro vrnemo. Kmalu
potem se je začel snežni metež. Veste,
kakšen je blizzard? Deset minut pozneje
je bil tu. V strašnem viharju se nismo
mogli držati pokonci, počasi smo se pla-
zili naprej. Stiskali smo se drug k druge-
mu, samo eden se je plazil malo pred na-
mi, da bi ne zašli poti. Na levi in na de-
sni je grgralo barje, kadar se je za trenu-
tek ustavil siloviti vihar.

Naše gibanje naprej je bilo brez smisla,
toda če bi se ustavili v snegu, bi to po-
menilo našo smrt. Včasih smo poskušali
stopati pokonci, tedaj smo morali Noro
podpirati, kajti vihar jo je strašno zdelal.
Ko je nastala tema, nas je prosila: »Pu-

stimo samo, umreti moram itak. Vi pa
z mano ne pridete naprej in sem vam sa-
mo v breme. Če me ne ubogate, boste
umrli tudi vi — pojdite torej!«

Da, težko smo napredovali, kajti nočisti
smo jo morali vsi pot. Položili smo jo v
sneg in jo masirali. »To je lepo od vas,« je
dejala, »toda neizmerno!« Med tem se je
popolnoma znočilo.

Nora je mogla še kosček poti z nami,
toda potem sta nas noč in sneg ustavila.
Bilo bi blazno, če bi hotela še kaj naprej.
Oba moška spremljevalca sta zato v za-
metu izgubila jama in zgradila pravo
snežno kočjo, v kateri je bilo komaj do-
volj prostora za vse. Dala sta nam svoja
plašča in jaz sem stisnila Noro k sebi, da
bi jo grela. Začelo se ji je že blesti.

V tej noči ni spal nihče izmed nas. Pod
nami in okrog nas je grgrala voda, nad
nami je tulil blizzard in pretel, da zas-
je naše bedno pribežališče z nami vred. A
čprav bi se sesul ves sneg nad nami, ne
bi imeli več moči, da bi še kaj storili. Po-
časni je postalo nekaj topleje, ker smo le-
žali tesno drug pri drugem. Nora je po-
stajala v svojih rokah čedalje mirnejša,
postala je popolnoma mirna ... Samo mr-
zla je bila še vedno, strašno mrzla.

Zdani se je. Nismo vedeli, kako dolgo
smo še prebili napol nezavestni. Nad
nami je divjal še vedno blizzard. Ko je
končno popustil, smo zlezli ven. Potegnili
smo Noro s seboj. Bila je čudno bleda in
ni se ganila. Tedaj smo opazili, da je
mrtva ...

Neki kmet je zagledal, kako so prihaja-
le tri popolnoma iztrpane postave s
barja. Dal jim je na razpolago svoj voz.
Policija pa išče sedaj truplo mrtve Nore,
ki jo je trojica odločila na kup snega in
jo zavila v dva plašča, čprav bi ju mladi
ljudje za nadaljnjo pot sami krvavo po-
trebovali.

A NEKDOTA

Wilhelm Ludwig iz Tübingena, telesni
zdravnik württemberskega kralja, je bil du-
hovit možakar. Ko ga je pozvala k sebi ne-
ka histerična ženska in se ji je približal z
vprašanjem, kako se počuti, je dejala:
»Gospod profesor, meni je tako neumno!«
»Proti tej bolezni našalost ni leka!« je re-
kel Ludwig, vzel klobuk in plašč ter izginil
ekozi vrata.

VSAK DAN ENA

»Kaj se je pa zgodilo?«
»Neki avtomobilist je skušal zaviti v stran-
sko ulico.«
»Nu, kaj je na tem posebnega?«
»To je posebno, da tiste stranske ulice tu-
kaj nikjer ni ...«

(»Tiden Tegn«)

7 smrtnih grehov

Povest iz Casarovih dni

Stremela sva k starim bogovom, pa jih nisva
bila našla, novega boga, ki sva mu bila zaoblju-
ljena, sva pa zatajevala in zasmehovala V tisti
strašni uri tega spoznanja sem se primerjal z apo-
stolom, ki je ihtel sedel na dvorišču velikega du-
hovna, ko je petelin v tretje zapel, z njim, ki mu
je bilo vendarle nekdanj naročeno: »Ako me ljubiš,
Simon Janez, tedaj pasi moja jagnjeta!«

Zunaj v predvorju so se oglasili tiki koraki
pod jonskimi stebri. Poskočil sem. Ali je bil ven-
darle moj Jacinto? Ali se je bil odtrgal iz mehkih
in zapeljivih ženskih rok in se spomnil samotnega
starca, v čigar odmirajoče srce je bilo posijalo
milo solnce njegove mladosti in lepote, kakor po-
sije topel žarek kampanskega novembra na rožo,
ki je že drgetala od nočnih mrazov?

A ne, takšna sreča mi ni bila namenjena. Vrata
dvorane so se odprla, in pred menoj je stala ...
Rebecca Montefiore.

Skoraj deset let je bilo minilo od dne, ko sem jo
bil pod pomorščevci v svojem škofovskem mestu
nezavestno dvignil s tal, in draži, s katerimi je ta-
krat omrežila moje neumno srce, so bile ovenile.

Ali, v tej minuti sem začutil: prečuden mir, ka-

kršen ni bil meni nikoli usojen, je ležal na obličju
te edinstvene žene, ki mi je bila vse žrtvovala in
ki sem ji bil poplačal z grdo nevhvaležnostjo, kakor
še vsem v svojem prekletem življenju.

Stopila je k meni in mi položila roko na glavo.
Zdelo se mi je, kakor da bi izhajala iz te roke
moč, podobna tisti, ki so jo nekdanji rimski bolniki
iskali v svojih lastnih rokah, in glas ji je zvenel
kakor zvonjenje zdravemarije ob slovesu poletne-
ga dne, ko je zdaj izpregovorila: »Trpiš, Vito, je-
li?«

Niti besedice odgovora nisem bil zmožen. Ona
je pa menda mislila, da sem nejevoljen, ker je
brez mojega klica stopila v marmornato dvorano;
zato se je opravičila: »Ne bi bila prišla, Vito, če
ne bi bila zanesljivo slutila, da v tej uri tudi ti
potrebuješ človeka.«

»Tudi jaz,« sem zajeceljal, »zakaj pa tudi jaz?
Kako misliš to, Rebeka?«

Prijela me je za roko.
In mene je obšlo neizrekljivo strašno čustvo, da
je tudi to spet greh, hkratu pa poražajoče in ob-
nem povzdigujoče prepričanje, da me more rešiti
samo to, ako vzame Rebecca Montefiore večji del
bremena, ki se je spuščalo name in mi grozilo z
uničenjem, na močne roke svoje ljubezni.

A tudi to se po zapovedih naše Cerkve ni sme-
lo in ni moglo zgoditi. Saj nisem bil zvezan z njo
po zakramentu svetega zakona, in vse, kar mi je
bila in kar mi je bila dala, je slonelo na kazni-
vem nečistovanju, ki je bilo v mojem duhovni-
škem položaju dvojen, da, trojen greh.

»Mere nisi poznal, Vito,« sem še začul Rebekin
glas.

Toda nisem ji odgovoril. Pokazal sem proti vr-
tom, in Rebeka je odšla.

Ne grški mladenič Jacinto, ki mi je bil vilil naj-
globljo slast spoznanja, ne žena Rebeka, ki mi je
bila dala vroči ogenj mesa — nobeden izmed nji-
ju me ni imel.

Bil sem last Cerkve in svojega škofovskega do-
stojanstva.

Bil sem Lorenzo in Lorenzo sem ostal.
Zakaj moja neučakana noga se še ni bila po-
vzpela na zadnji klin lestvice, ki mi jo je bilo po-
stavilo častihlepe.

Zato sem pustil Rebeko Montefiore, da je šla
od mene.

Zato sem si tudi Jacinta izruval iz srca.
Dal sem poklicati hlevarja, in ko je vstopil, sem
mu ukazal: »Zapreži konje, Romolo: preden vzli-
de solnce, moram biti v škofjski palači!«

Iz okvirja visokega obokanega okna se je ob
mojem vstopu v delovno dvorano nalik Murillovi
sliki vzdignila patrova senca.

Lorenzo me je čakal ... že nekaj ur.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

»Na veke, amen!«

Nato se je iz svetlobe pravkar vzhajajočega iu-
tra umaknil v senco sobane in z nemim priklon-
om, kakor je bila njegova naveda v uradnih re-
čeh, položil listino na bralno mizo, za katero sem
bil sedel.

